

بامندالامان

واپتی بگن

ناماده کرد نسی
عمیر ریشسای

ز ۱۹۹۵

۱۴۱۵ ۵

سه ره تايه ك

مندلانمان نه وه ي دوا رلژن : چونيه تسي
 داهاتووي كه له كه مان په يوه سته به چونيه تي
 پي كه ياندن و به خيو بووني نه وانه وه ، بويس
 نه م به خيو بوون و پيگه ياندنه يان ده بسني
 پشت كوي نه خريت و بو داهاتووي خويسان
 نه پي پي بگه يه نرين ، نه گينا به خيو بوون و
 په روه رده يان ده كه ويته ده ست نه م لا و نه و لاو
 به ده ده را ده چن ، نه و كاته بو داهاتووي
 خويان ناشين ، نه م عيش هر له سه ره تاي
 كه نه كردنيانه وه ده ست پي ده كات و له
 نه م نه كورپه بياندا سه رده كيشي ، نابيني
 پينه مبه رمان ده غه رموي : " مروا اولادكم
 بالملاة لسبع سنين واضربوهم
 عليها لعشر " . وه غه رمووده ي
 " اطلب العلم من المهد الى اللحد " .
 په روه رده كه ده باته وه بو پيش شه مش و
 له كه ل كړو كالي مندالدا سه رده رده هينيت و
 له پيشكه وه ده ست پي ده كات .
 نه م عيش ته نها له لايه ن په روه رده ي
 ده و زوبه ره كه هشتا په روه رده ي ره سه ن و
 زكماكي له پيش شه مه يته وه يسه .
 پينه مبه رمان به كه اي فسه رمووده ي وه ك :
 " تخيروا لنطفكم وانكحوا الاكفا وانكحوا اليهم
 بانكحان ده كات بوي و په نجه ي په روه رده و
 پيگه ياندني راست و بنه رده تي بسني
 راده كيشي .

ده ي شوو و نامبلکه ي " با مندلانمان وا
 پي بگن " كه وه ك فدريگه به ره ميگ
 له م يواره دا به رچاوي شوو ي به ريزو به رده تي
 مندلانمان ده خه ين .
 ۱.

شامل و فہرعی دین

شہ طعی دین شہ فہ :

- (۱) باوہ پر کردن بہ خوا .
الایمان باللہ .
- (۲) باوہ پر کردن بہ ماہ لائیکہ ی خوا .
الایمان بملائکہ .
- (۳) باوہ پر کردن بہ کتبہ کانی خوا .
الایمان بکتبہ .
- (۴) باوہ پر کردن بہ پیغمبر رانی خوا .
الایمان برطہ .
- (۵) باوہ پر کردن بہ پروردگاری خوا .
الایمان بالیوم الآخر .
- (۶) باوہ پر کردن بہ زاو قہ ہر .
الایمان بالقضاہ والقدر .

(ب) فہرعی دین پنجہ :

- (۱) وتنی شاہہ تمان (۲) نویز کردن .
- (۳) پروردگاری کردن . (۴) حج کردن .
- (۵) زہکات دان ...

شہ طعی دین و فہرعی دین
چونکہ زیرین دہ یزانیہ

" باوه پر به خوا "

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

کورسی دارتاش تاشیویه تی ...
خانوو وه ستا دروستی کردووه ...
نووسراو نووسر نووسیویه تی ...
هه روه ها نه م جیهانه ش خوی گه و ره و
په روه ردگار دروستی کردووه و به م جوانی یه
پتک و پینکی کردووه ... نئمه ش هر نه
ده پرستین و هر گیز له فەر مانی ده رناچین.

" میفاته کانی خوا "

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

خوا جهوت میفاتی هه یه :

جهیات و عیلم و ئیراده و قودزه ت
سه مع و به مهرو که لام به صیحه ت
زیندووویی و زانین مه یل و توانیین
بیستن و بینین گفت و گوئی شیرین

* * *

" مه لائیکه چین "

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

مه لائیکه جوړه دروست کراویکی خوی

په روه ردگارن و خوځيان له نيمه ناشکرا ناکه ن .
زورجار له شيوه ي مروقيکدا بو که ياندي نسي
په يام و فه رمووده ي خوا له سر پيغه مبه ران
وه جار جاريش له خواناسان ده دن ...

که لي نيش و کاري تری نه م جيهانه يان
له لايه ن خواوه پي سپړاوه که به چاکي و پاکي و
تاوا به ريټوه ي ده به ن

له ده رايي خواپه رستي و خواناسيدا وا نوموم
بوون که يه ک هه ناسه ده ست هه ل ناگرن و
ماندوونابن :

" لا يعصون الله ما امرهم ويفعلون ما
يوهمرون " . - نايه تي - ٦ - التحريم -

" يسبحون الليل و النهار لا يفترون " .
- نايه تي - ٢٠ - الانبيا -

" ناوي هه ندي له پيغه مبه ران "

!!

- ١- باوکه که وره مان ناده م پيغه مبه ر - عليه السلام -
- ٢- ادريس پيغه مبه ر - عليه السلام -
- ٣- نوح پيغه مبه ر - عليه السلام -
- ٤- هود پيغه مبه ر - عليه السلام -

- ٥- صالح يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ٦- ابراهيم يتيغ مبهر - عليه السلام -
- ٧- لوط يتيغ مبهر - عليه السلام -
- ٨- اسماعيل يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ٩- اسحاق يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٠- يعقوب يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١١- يوسف يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٢- شعيب يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٣- ايوب يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٤- ذو الكفل يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٥- موسى يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٦- هارون يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٧- داود يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٨- سليمان يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ١٩- الياس يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ٢٠- اليسع يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ٢١- يونس يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ٢٢- زكريا يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ٢٣- يحيى يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ٢٤- عيسى يتيغه مبهر - عليه السلام -
- ٢٥- محمد سه رداري يتيغه مبهر ان - عليه السلام -

" ناوی هه ندی له کتیبه کانی خوا "

- (۱) " صحف " بو ابراهیم - علیه السلام -
(۲) " تورا " بو موسی - علیه السلام -
(۳) " زبور " بو داود - علیه السلام -
(۴) " انجیل " بو عیسی - علیه السلام -
(۵) " قرآن " بو پیغه مبه رمان " محمد "
- **پایان** - که له کوتهایی ئه وادا هاتوووه و
باسی هه موویانی تیدایه .

٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪

" قورشان بناسه "

.....

قورشان فه رموده ی خویه ، هه رهه مووی
راست و په وان و بی گومانه . باوه پر هینان به
قورشان ده مانخاته ناو پرۆشنایی به باوه پر
خواناسی و ئازادی به کی به کجار نایابه وه .
قورشان : (۳۰) جوز و (۱۱۴) سوره ت و
(۶۲۳۶) ئایه ته .

\$

" حەدیت ینایە "

حەدیت قەرموودە و کرداری پیغەمبەر مانە
هاویری لە گەل قورئاندا سەرجاوەی بی گەردو
پاکی ئیسلامر .

حەدیت پراڤە ی قورئان و ڕزق کردن هوه ی
ئەوی ئەستۆی هوه ی گەردووه .
//////////

" قەزاو قەدەر چی یە "

هەر بزوووتنە وە یە ک' هەر جوولنە و
چرکە یە ک' دە بیټ و دیتە کایە وە
لە چە کەرە کردن و ئاشکرا بوونی توو ی ک'
یان توخمیک' لە ژیر تاریکی خۆلدا ... لـ
بەر بوونە وە ی پە لکە گە لایە ک' لە قەد پال و
لقی درە ختە کاندای ...

تا سوورانی ئەستیرە کان و هەلپاتنی خۆرو
مانگ و هەر شتیکی تر ... تەنانەت کردار و
فرمانی ئیمە ی مرووفیش ...
هەر هەموو ئەمانە و زیاتر لە مانە ش

به فه زمان و ویستی خواو له ژیر یاساو چاودیږی و
به ټاکاداری ته و پرووده دات و به رپا ده بی .

.....

" شایه تومان "

.....

اشهد ان لا اله الا الله

واشهد ان محمدا رسول الله .

ماناکه ی :

پروام هدیو و ته لیم : که س نی یه بپه رستری
خوانه بی .

وه پروام هدیو و ته لیم : موحده ممد
پیغه مبدری خویده .

نیشانه ی موسولمان بوونی هدر مروقیک
وتنی شایه توماند بی دوو دللی .

\$

" نویژه کمان "

.....

له شه وو پروژیکدا (پینج) نویژه هدیو :

- (۱) نوپزی به پانی که ۲ - رکاتہ .
- (۲) نوپزی نیوہرؤ کہ ۴ - رکاتہ .
- (۳) نوپزی عہ سر کہ ۴ - رکاتہ .
- (۴) نوپزی مد عرب کہ ۲ - رکاتہ .
- (۵) نوپزی عینا کہ ۴ - رکاتہ .

۱۷ **ہے مروی**

" پیٹھ مہرمان صوحہ مہد - - "

- لہ سکی دایکیدا ہوو ہاوکی مرد .
- لہ (۶) سائیدا دایکی مرد . لہ (۸) سائیدا
- ہاپری مرد . لہ (۲۵) سائیدا خہ دیجہ ی
- خواست . لہ (۴۰) سائیدا ہوو بہ پیٹھ مہر .
- لہ (۵۲) سائیدا کوچی کرد ہوو مہ دینہ . لہ
- لہ (۶۳) سائیدا کوچی دواہی کرد .

" چیرۆکیک له قورئانه وه "

.....

کله که ی ئیبراهیم پیغه مبه ر بتیان
دداشی و ده یان په رست . ابراهیم زۆر
نامزکاریی کردن به گویان نه ده کرد ... پرۆژیک
جه ژن بو سدی ران چووبوونه ده ره وه ، خوارنیشیان
بو بته کان له بهر ده میاندا به جی هیشتبوو ...
ابراهیم چوو ناو بتخانه که وه و پیی وتین :
بو ناخون ؟! وه لآ میان نه دایه وه ، چونکه
بته کان قسه ناتوانن بکه ن . ابراهیم تد دریک
هد لکرت و بته گانی شه ق و په ق کرد ...
که له که ی هاتنه وه و وتیان کی ئەم بتانه ی
ئیمدی شکاندوه ؟!

وتیان کوریک ناوی ابراهیمه هه بی و نه بی ئەو
شکاندوونی

وتیان بیهینن ... به توندی هینایان ...

وتیان : ابراهیم تو ئەم بتانه ی ئیمه ت
وا شکاندروه ؟؟

ابراهیم ووتی : له خویان بپرسن .

وتیان : ابراهیم تو ئە زانی بته کان قسه ناکه ن .
وا دیاره گالته به خراکانمان ده که ی . ده بی

مرايه كت بنه بن . تاگرتكى كه وره بان بسـ
ابراهيم كرده وه رستيان ابراهيم بخنه نار
تاگره كه وه به لام تاگره كه شه وه نده تيز بوو
نه بان توانى نزيكى بكه ونه وه و شيراهيمسى
قى خن

چولانه په كيان دروست كرد و ابراهيميان
قى خست و پاليان به چولانه كه وه تا و شيراهيم
كه وه نار تاگره كه وه خواى كه وره
فهرمووى : تاگره كه سارد ببه ره وه و شيراهيم
نه سووتينسى . تاگره كه به فرمانى خوا
سارد بوويه وه و ، ابراهيمى نه سوونساند و
به سه لامه تى له تاگره كه هاته ده ره وه ... شاي
نيمه ش چندان پي خوشه كه شيراهيم نه سووتا
هه ركه سى راست گردارو راست باوه پر سى
خوايش ده بهار تيزى و پشنى ده كرى .

~~~~~

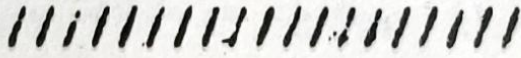
" بانگدانگان "

.....

وه كا له كاتى قوتابخانه دا (۵) چار زه نيكه

لئى ده درى بو (۵) وانه كان . هه روه هاش لسه
 نه وو پوژينكا (۵) جار بانكا ده درى بو (۵) نوپوژ
 نه مه ش ووشه كانى بانكىكن :

الله اكبر	۴	جار
اشهد ان لا اله الا الله	۲	جار
اشهد ان محمدا رسول الله	۲	جار
حى على الصلاة	۲	جار
حى على الفلاح	۲	جار
الله اكبر	۲	جار
لا اله الا الله	۱	جار

" له كاتى بانكه كانا شيمه چى ده كه ين ؟ "

كه گويمان له به ك وشه ي بانكا بوو . لسه
 هه ر كوى و له هه ز جى يدك دابين . بسه دوو
 شيوه بد پيرى بانكه كه وه دهچين . شيوه يد كسى
 ده مى و ده روونى . وه شيوه به كى (عملى) .
شيوه ي به كه م : له كه ل ته واو بوونى هه ر
 ووشه به كدا له لايه ن به پير بانكا شيوه وه شيمه ش
 هه مان وشه لاي خويمان درو به ات ده كه بنه وه و خويمان

له مه به سته که ی ده که یه نین ، به لام له کاتی
 دوو وشه کانی (حی علی الصلاة ، حی علی
 الفلاح) دا ده لئین : (لاحول ولا قوة الا بالله)
 که ده کاته (۴) جار ، که دوا وشه ی بانگه که
 ته واو بوو ته م دوعایه ده خوئین که ده لئی :
 (اللهم رب هذه الدعوة التامة والصلاة القائمة
 آت سيدنا محمدا الوسيلة والفضيلة والدرجة
 الرفيعة العالیة وابعثه مقاما محمودا الذي
 وعدته) .

شیوه ی دووهم : به پی لوان و گونجانسی
 شه رعی به ده م بانگه که وه ده چین وه کئ بو
 به هه شت پروین له نزیکترین مزکه وتی که ره کئ
 یان دیکه ماندا به جماعه نویژ ده که یین .

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

" مزگه وته که مان "

.....

مزگه وته کان هه موویان مالی خوا په رستین ،
 وه که وره کانیاں :

(۱) که وره ترینیاں مزگه وتی (کعبه) یه لسه
 شاری مه ککه .

(۲) مزگه وتی (الاقصی) له شاری (قودس) .

له بدرهين - له شاري (مه دينه) .

هر هه سوو مزگدوته كان به مالي خواهره رختي
مه زانين و له تاموشو و هاتوچو پياندا جيساوازي
ناخه يين ....

له بهر بدركاي مرکه و ته كاندا پيلاره كانمان
دا ده كه نين و به دلتيكي تازه و هوشيارو بهر له
خوشه ويستي خواوه به نده كانی ته چينه ناو
مزگدوته وه . بهر له دانيشتمان دوو پرکات
نويزی (تحية المسجد) ده كه يين . خه ريكسي
ذئرو فيكرو دوعار قراة و چاره ريتي (فيض او
به ره كه ت بو دلمان ده بين .

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

" خوله فاي راشدين "

.....

جنگراني پينغه مېر له دواي خوي جوارن
بين مان ده گوترى (خوله فاي راشدين) :

- (۱) نه بو به گري صديق .
- (۲) عوممري كورى خه طلباب .
- (۳) عوئمانى كورى مه ففان .

ته نها ده په رستين و ريز له دايك و باوكمان
ده گرین و هه رگيز پيياندا هه لفاشاخين ....

۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲ ۱/۲

" ماموستا "

.....

باوكمان كراوه ته هوې هاتنمان بوؤ ته م
بوونه وه ره ، بوېه ريزي لي ده گرین و لامان
نرخدارو مه زنه خو ته گه ر ماموستا نه بووايه
ته وا ته م هاتنه مان لي ده بووه به دبه ختي و
ده ردي سهری يه كجاری . به لام ماموستا له م
ته نجامه ناله باره فريامان ده كه ویت و به ره و
به ختيازي يه كجاری و زياني نه مری به ريمان
ده خاو به تاواتي هه ميشه يبي دوا روژو به هه شتمان
ده گد يه نيټ ....

له به ز ته وه ماموستا له ريزو نرخدا پيشی
باوكي داوه ته وه و له لامان قه دري زياتره و
له م باره يه وه به باوكي يه كه می ده زانين .

+++++

" براییه تی "

.....

موسولمان له سه رانسه ری دنیا دا به برای
خوشان دزانین و نه وه نده ی که بتوانین فریای
کیروزگرتیان ده که وین .

حده ز به خوشی هه موو دنیا ده که یین و
پقسان له که س و مندالی که س نابیته وه .

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

" ریژی دراوسی "

.....

دراوسی ، پیاوه کانیاں وه که باوکمان و ،
ثافره ته کانیاں وه که دایکمان و ، مندالیان وه که
خوشک و برامان سه پیر ده که یین و ریژیان
لی ده گرین ، شت فری ناده یینه حه وشه ی
دراوسیگانمان و به رد ناگرینه په نجه ره و ده رگا و
مریشکیان ... یارمه تی لی قه و ماو و فریای
نه خوشه کانیاں ده که وین ... به خوشی و شادیان
دلخوش ده بین و پیروز باییان لی ده که یین ،
وه به ناخوشیان دلگران و سه رخوشی یان
لی ده که یین و خوگری و نارامیان به رچاوده خهین .

" گه وره و بچووکا "

.....

پریز له گه وره ده گډ و به زه بیمان به
بچووکدا دیتته وه .... چوبکه پیغه مبه رمان - ^{په} -
ده فه رموی: " لیس منا من لم یرحم
صغیرنا و یوقر کبیرنا " واته: ئه وهی
به زه یی به بچووکدا نه یه ته وه و پریز له گه وره
نه گری له ئیمه نی یه .

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

" کاته کانی ته مه ن "

.....

کات و ساته کانی ته مه نمان به هـهـل
ده زانین وه هه ریه که یان له کاری باش و
خواناسیدا خه رچ ده که یین و ناهیلین به فیرو و
له کاری نا په سه ندا له کیسمان بچن . کوشتنی
کات به کوشتنی خوومان ده زانین ، مروف وه کو
نابی خووی یان که سی بکون . هه روه ها نابی
هه ندی له کاتی خووی یا کانی که سبکی تر بکوژی .

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

سه لام کردن "

.....

به هر که س گه یشتین زوو سه لامی
لی ده که ین ، وه به خوشی و چاکتر وه لامی
سه لام ده ده ینه وه ، نه فرین له که س و دژایه تی
له که ل که سدا دست پی ناکه ین .

.....

" چونه سر تاو "

.....

زوو ده چینه سر تاو له سه ره تاوه ده لیین:
(اعوذ بالله من الخبث والخبائث) .
له دانیشندا قاجی راست به رز ده که ینه وه و
قورساییمان ده خه ینه سر لای چه پمان . به دهستی
راست تاو به خوماندا ده که ین و دهستی چه پیش
خومان پاک ده که ینه وه . دواى هاتنه دهره وه
ده لیین : (الحمد لله الذى اذهب عنى
الاذى وعافانى) .

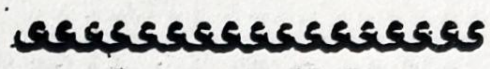
.....

" خواردن و خواردنه وه "

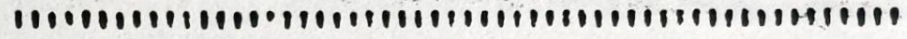
.....

به ناوی خواوه ده ست به خواردن و خواردنه وه

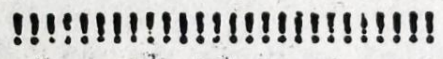
ده که ین و ده لئین : (بسم الله الرحمن الرحيم)
 بهر نه هه موو نان خواردنیگه ده ستمان ده شوین
 پارووه کان جوان ده جوین و فره ناخوین .
 که لی بووینه وه ده لئین : (الحمد لله) و
 دووباره ههردوو ده ست و ده عمان ده شوین .

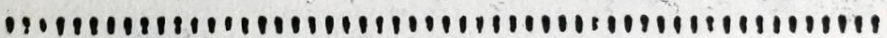
" چۆن نیه تی روژوو ده هینین "

ته م نیه ت هینانه ده بی له شه ودا بی واته
 له مه غریبه وه تابه ره به یان ، ده لئین :
 " نیه تمه سه یینی به روژوو ده بسم روژووی
 مانگی ره مه زان بو خوا نهرزه له سه رم .

" رینز لی گرتنی مانگی ره مه زان "

- ۱- ته وه ی به روژوو بیت دیاره هه ر لیه
- به یانی به وه تا مه غریب هیچ نه خوات ....
- ۲- ته وه ی به روژوو سی به له بهر شه قام و

شویی کشتی و ناشکرادا ههچ نا خسوات و
نا خواته وه له بهر پرتز کرتنی مانگی رده مه زان .
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

" دوو جه ژنه گان "

.....

۱- جه ژنی ره مه زان : شه م جه ژنه له دواي
ته واو بوونی مانگی ره مه زانه ، وه به بوئنه ی
هاتنی قورشان له م مانگه دا و ته واو کردنی
(۲۰) یان (۲۹) رۆز رۆزوی مانگی ره مه زان
له م جه ژنه دا بو هه ره کتی له شه ندا مانگی
خیزانیان زه کاتی سالانه که پنی ده گوتی
(سه ر قهیره) ده ده یین .

۲- جه ژنی قوربان : شه م جه ژنه له (۱۰) ی مانگی
(ذی الحجة) دایه وه به بوئنه ی ته واو بوونی
حه ج و سه ره پینی به رانیگا له باتی اسماعیلی
کوری شهراهم پتفه مه ر که خوی که وره فرماتی
پن دابوو که شه اسماعیلی کوری سه ره به پتی .
له م جه ژنه دا قوربانی سه رده به پین و گۆشته کی
به کالی به مالاندا به ش ده که یین .

له هه ر دوو جه ژنه که دا خۆمان پاک و خاوتن

ده که بین ، وه پیرۆزبایی له دایک و باوک و خوشک و
براو مندالانی که ره کمان ده که بین .
.....

" دل "

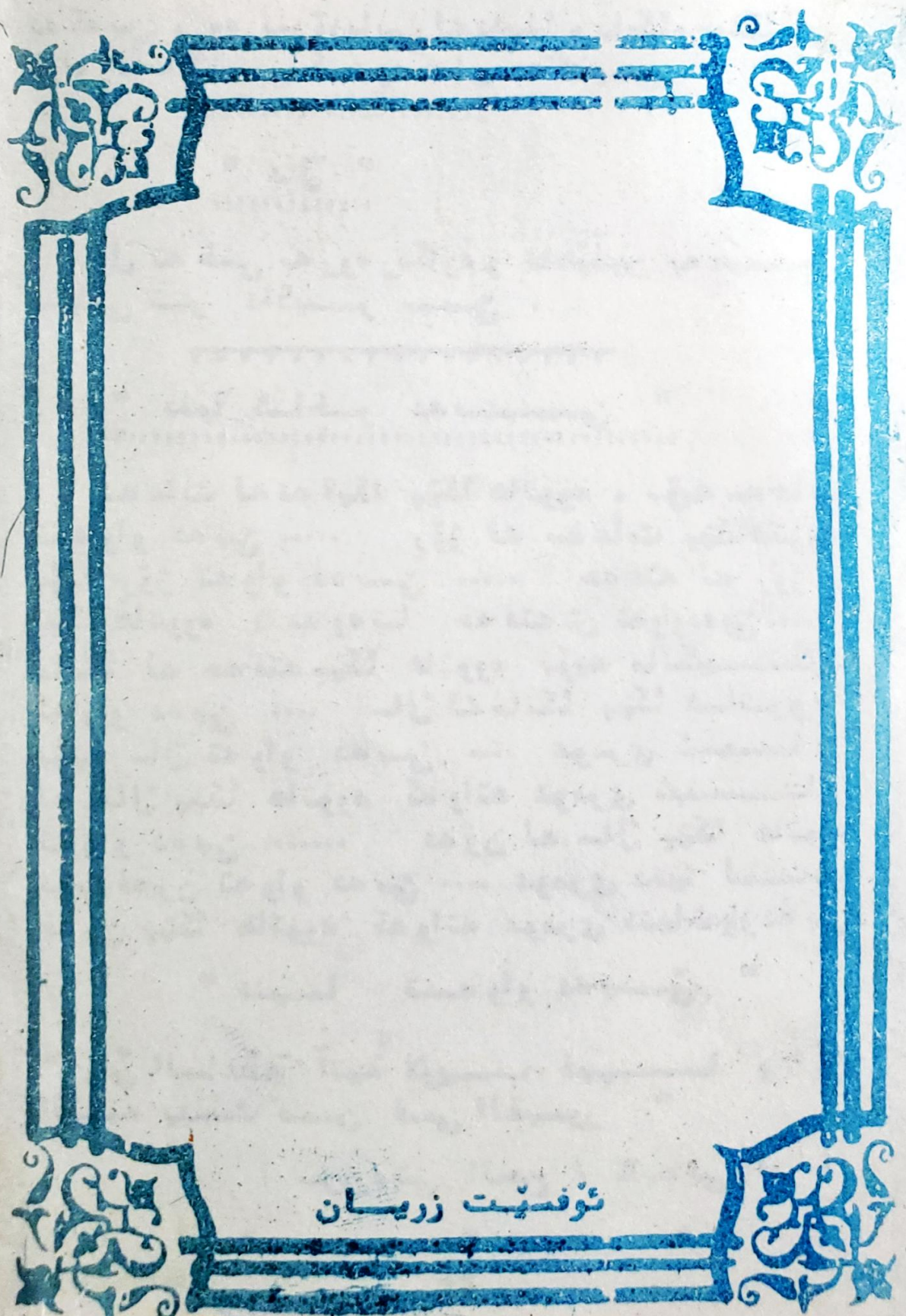
دل ته ختی په روه ردگاره و ناهیلین به هیچ
ختیکی تر داگیر بیی .

" دنیا شاخر ده بیی "

سه عات له ده قیقه پیک هاتوو ، بویه سه عات
ته واو ده بیی .... رۆژ له سه عات پیک هاتوو
بویه رۆژ ته واو ده بیی .... چه فته له رۆژ
پیک هاتوو ، نه وه تا چه فته ش ته واو ده بیی ....
مانگ له چه فته پیک هاتوو بویه مانگیش
ته واو ده بیی .... سال له مانگ پیک هاتوو
بویه سال ته واو ده بیی .... عومری ئینسان
له سال پیک هاتوو که واته عومری ئینسان
ته واو ده بیی .... فەرن له سال پیک هاتوو
بویه فەرن ته واو ده بیی .... عومری دنیا له
فەرن پیک هاتوو که واته عومری دنیا ته واو ده بیی
" دنیا ته واو ده بیی "

" وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ
اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ "

(سوره تی الحج / نایه تی (۷))

توفیق زریان